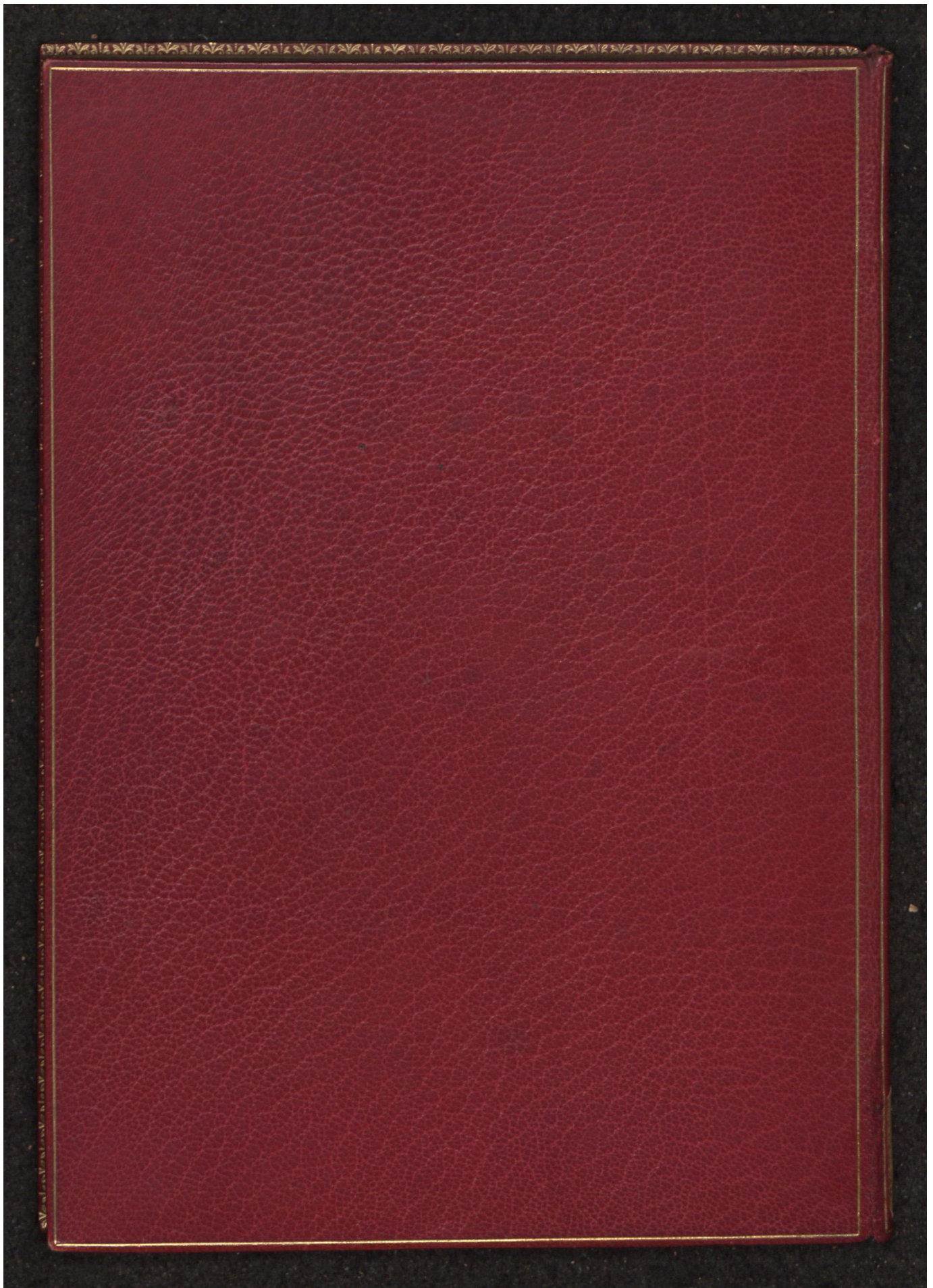
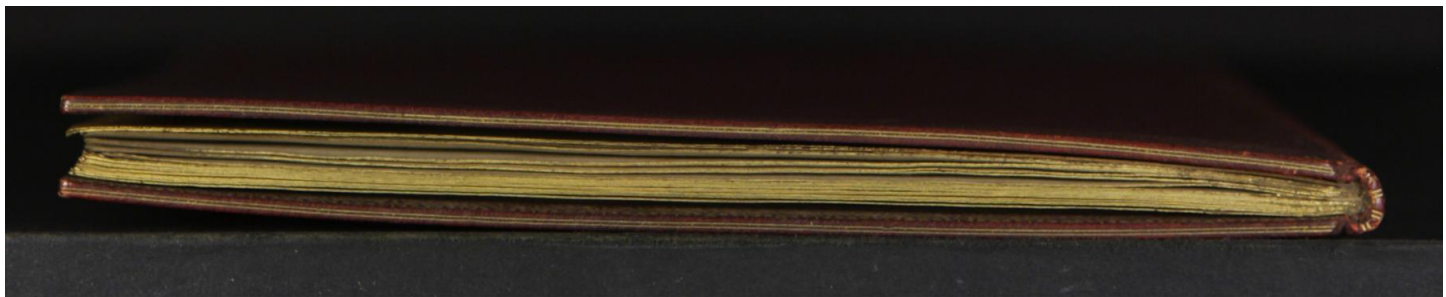

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
P.6.18

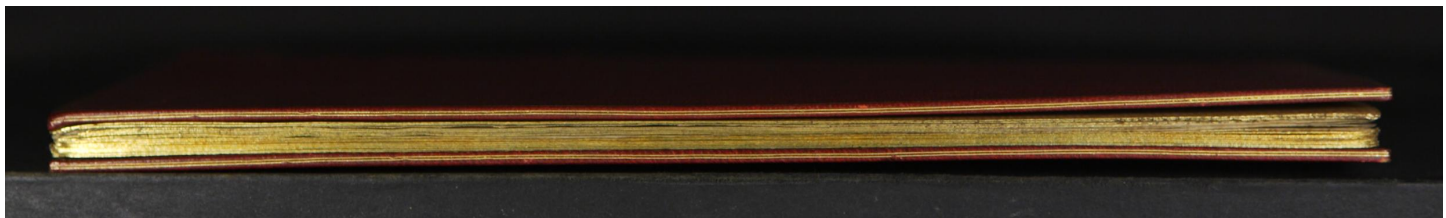

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
P.6.18

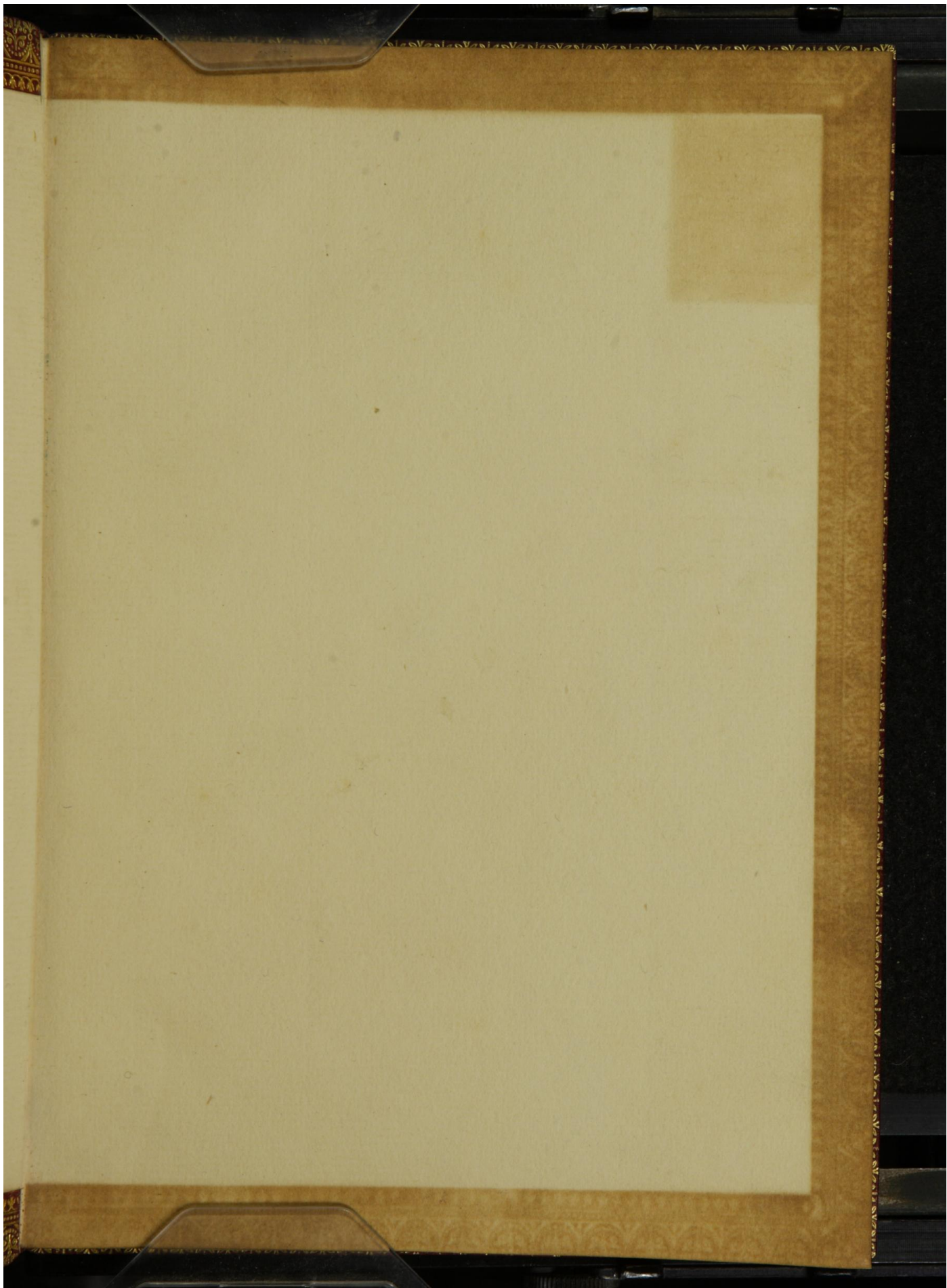
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
P.6.18

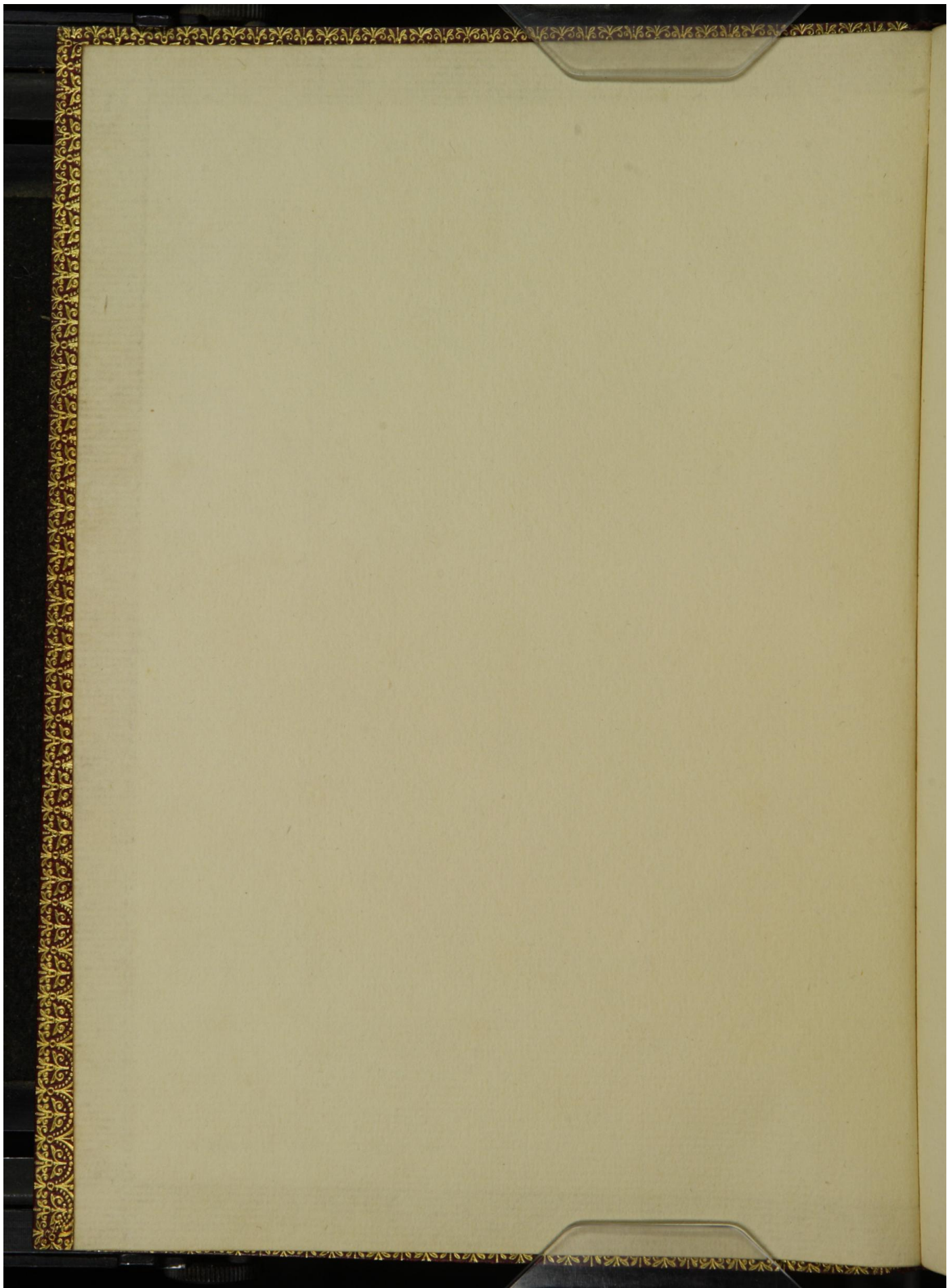

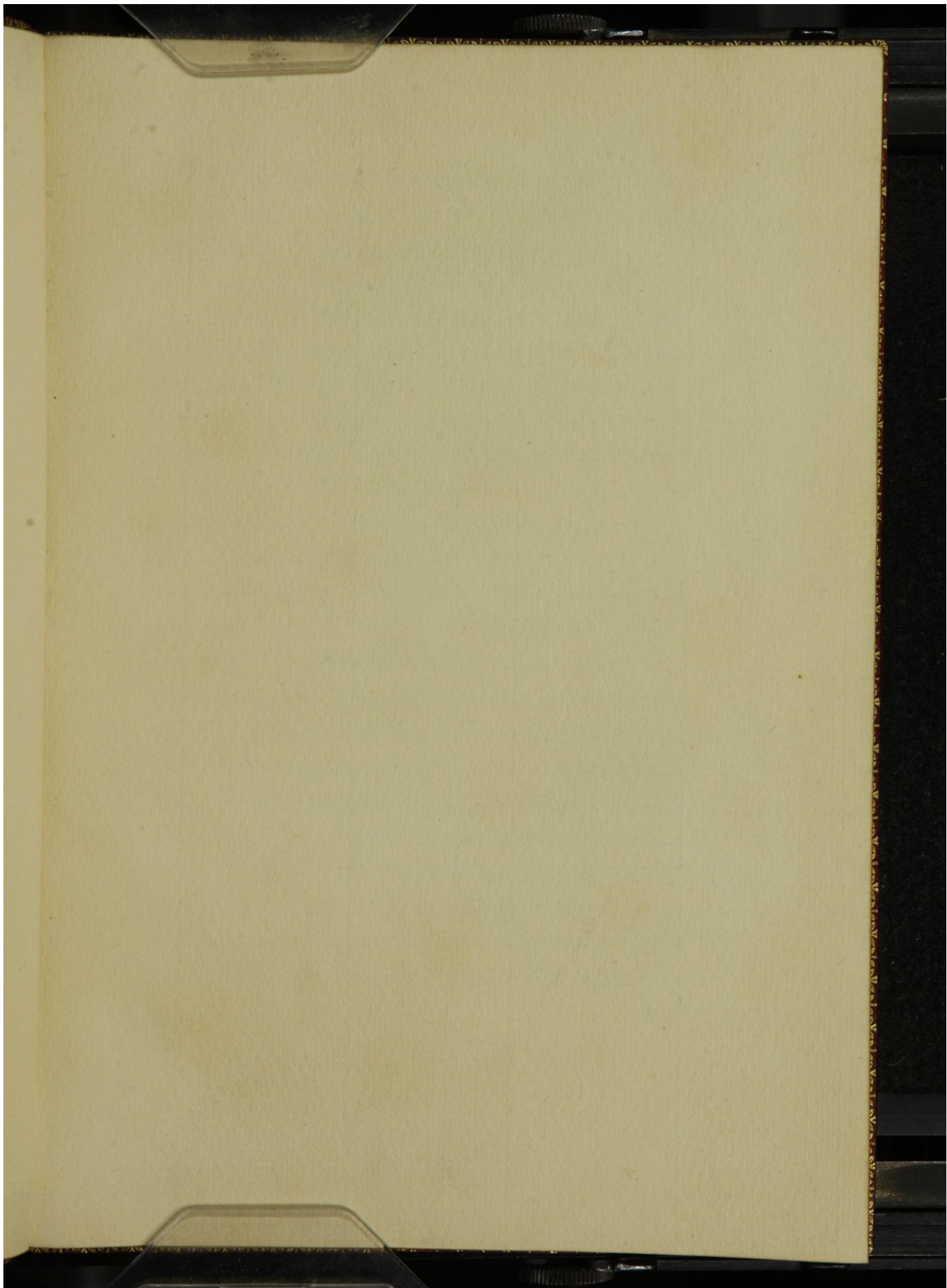
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
P.6.18

P
6
18
BIBLIOTECA NAZIONALE
CENTRALE - FIRENZE

LLOYD WALLIS & LLOYD

7

P. 6.18.

PACIFICI Maximi poetę Asculani ad Magnificum Iacobum Saluiatum de cōponendo hexametro & pentametro libellus incipit.

EPISTOLA.

ſ VAViſſima oratio tua / & amor erga me ſingularis cogit me tuę uoluntati morem gerere! Et nihil eſt quod pro te non animo libentiſſimo uelim ſubire! Cūq; maximus ſis orator: i hoc etiā tibi quo maior emergas poeta: deeſſe nolo. Sed quid eſt immortales dii q; architectum architecturę / aſtrogū aſtrogiaę / rhetorem rhetorices / nullum autē poetā nō Homerū / non Virgiliū / nō quicūq; plegitur: carminis arti tradidiſſe conſpicio / auaritia ne uel inuidia: cum pii / ſacriq; ſint: ab hoc officio ſeductos ſuſpicer? An uero magis / q; res immenſa & diuina ulli regulę & certo fini ſubiacere non poteſt? Qui tamen ſyllabarū quātitates & tempora tradiderūt i errore plurimo deprehenduntur: quiq; illorū diſciplinā ſecuti ſunt: ad rude carmen & difficile peruenerunt. Nos uero ſine ulla ſyllabarū cognitione quāta ſit quęque poetarū carminibus elici de monſtrabimus: quorū obſeruatiā ſecuti nullo

ai

penitus labent errore: seq̃ poetas: quales esse
uolent: imitatione conficiant. Vale.

Præpositio.

d Ocebimus ergo cū hi cæteris præstent pri
mo hexametri: moxq; pentametri scansio
nem: qua perspecta syllabarū facile quantitas
percipietur. Et ostendemus in utroq; carmine
quot dactyli: quotq; spondei: moxq; quot syl
labę lōge: quotq; breues sint: & quæ sit cuiusq;
certissima pedis sedes.

De hexametro.

d Icis uero hexameter uersus uel senarius
q̃ sex constet mensuris. Heroici & hoc
carmine gesta heroum oritur. Dactylicus q̃
hoc pede maxime constet. Priusq; dictus est
pythius q̃ hoc carmine Apollo uteretur.

Quor pedes & quibus utimur.

s Vnt uero pedes oēs duo de trīginta! Ex
his quattuor dissyllabi / trisyllabi octo /
quadrissyllabi sedecim. Sed utimur duobus rā
rum i legitimo hexametro & pentametro dac
rylo: uidelicet / & spōdeo: Licet & alii quattuor
Iambus / anapestus / tribacus & pceleumaticus
aliquādo & perraro quidem sint cōperti. Iam

heroius
bathmus.

Pythius

bus ut Liminaq; laurusq; dei. Te canit agrico
la magna cū uenerit urbe. Non ego cælare pos
sum quid nutus amoris. Tytirus hinc aberat
ipse te rytire pinus! frequentius enim tertiam
sibi sedē uendicauit. Anapestus/Fluuiorū rex
eridanus. Tribacus/Tumq; canit himenq; eos.
Et si pereō manibus hominum. Proceleumati
cus/Genua labant. Arietat ī portas. Herent pa
rietibus scalæ. Labat ariere crebro. Et flumine
reice capellas! Licet ī his plurimis si. i. uocalis
media cōsona efficeretur/ dactylus inueniret!
Qui omnes & consimiles extra nostram regu
lam locandi sunt. Animaduertendum etiam
ultimam cuiusq; uersus indifferentem esse/ ac
plōga haberi/ & sic trocheum excludi/ cū illic
etiā breuis tempus integrū uideat uendicare.

STIBILOS Pedes & eorum figuræ.

Hi sunt pedes & eorum syllabarum ac tempo
rum figuræ.

Dactylus habet syllabas tres/ primā longam/
duas uero breues: cuius hæc est figura. — II •

Spondeus syllabas duas longas • — — •

Iambus duas/ primam breuem/ extremam ue
ro longam • I — •

a ii

Iambus

*Anapestus
Tribacus.*

Proceleumatus

Anapestus dactylo contrariatur. II —

Tribacus tres habet breues. III.

Proceleumaticus breues quattuor. IIII.

Quid pes.

Pes ē cōpositio duarum plurium ue syllabarū sub certa syllabarū ac temporū obseruatione.

Quid pedi accidat.

Pedi sex accidūt arsis/rhesis/numerus syllabarum/tempus/resolutio & figura.

Quid uersus.

Versus est legitima pedum cōnexio & ordinata dispositio ad animi dellectationē inuenta.

Quid metro accidat.

Metro septem accidūt/scansio/genus/species/compositio/censura/figura/depositio.

Quid scansio.

Scansio ē singulorum pedum commensurata distributio.

Quid scansioni accidat.

Scansioni duo accidunt/sinalepha & eclipsis! quādo enim aliqua dictio in uocali aut. m. de finit: & subsequēs a uocali incipit fit p collisio nē ecclipsis. i. depositio & excussio præcedentis: quod utrunq; hoc habet carmen! Littora

Eclipsis

multum ille & terris iactatus & alto. Licet ra
men. m. sed raro) seruet / ut Emnius milia mi
litum opto. Iuuenalis: Cum propter plurima
tum his. Tibullus: Et tantum uenerata uirum
hunc sedula curer. Compertum est etiam. s.
cum sua uocali collabi / ut Inter se coisse uiros
& decernere ferro: & aut ouium fetus aut uen
tis culta capellas. Solus hic inflexit. uel hic est
breuis / ut in illo: Hic uir hic est tibi. Sæpe licet
hæ uocales concurrât / nō tamē cadunt cū col
lisæ & excussæ nō pedem legitimū cōficerent!
Vt longū formose uale uale inquit iola. Vale
uale inquit & echo. Littus hyla hyla omne so
narer posthabita coluisse samo hic illius ar
ma Stant & iuniperi & castaneæ hyrsutæ. Am
phyon dirceus in actæo aracyntho. Sub illo al
to Credimus an q̄ amant ipsi sibi somnia fin
gunt. In ionio imenso & aut purpureæ aurore
Insulæ ionio ī magno / o / utinā quē dardanio
anchise: & cætera permulta. Et sæpe ī eadem di
ctione cadunt / ut laquearibus aureis / ungui
bus aureis. Ferreiq; eumenidum thalami. Cen
tum ærei claudūt uectres. Talibus ilionei dic
tis. Et illud: Collectā exilio. Orphei calliopea

S. nī sua uocali
collabi.

lino. Incipe dameta tu deinde sequere menal-
ca: sed in hac dictione/ deinde/ non semper fit
excussio/ sed stat modo longa modo brevis.
Cogitat ut dehinc speriosa miracula promat
& dona dehinc auro grauia: ubi nota/ grauia.
In deero aliquādo sequēs. e. cadit & de. longū
remanet: saepeq; cadit de. & sequēs breue rema-
ner: saepeq; ambo stant & de. breue est ratione
subsequēris. e. ut in illo deerat adhuc ea ratio
ne qua est praeustus & sit proceleumaticus uel
praedicta ratione sit dactylus aut tribacus. In
dii unum. i. confunditur. Animaduerte suader
dissyllabū Hinc dissuader amor timor est qui
suadeat illud. Statius ramen ait: quas nox in
opina suasit. Fit enī saepe dieresis ī diphthon-
gis/ ut aenus: in nominibus ut filue: in uerbis
ut soluo: & in ceteris dictionibus ut heu/ huic
& cui: ut ille cui rernis. Drusorum cui cōtigere
barba. Porfena sed iuueni ne sim tibi longior
huic. Heu q̄ pingui macer est mihi taurus in
aruo: sed heu & heu nō collidunt: ut Indoluit
quotiensq; puer miserabilis heu heu Dixerat.
hec resonis iterabat uocibus heu heu. Cumq;
una syllaba ī suprema parte carminis superest

17
si i se nō collidit̃ fiet collisio cum imediata uo-
cali sequēris carminis: ut hominūq; locorūq;
quod econtra fieri eadē rōne cōcessum est: ut
illud / Rore pruina & matutina greges. Erit er-
go ex his & his similibus libera nostra regula.

De sex sedibus pedum in hexametro
Habet heroicū carmen pedū sedes sex dactyli
quintam spondei sextam habita indifferente
ultima p̃longa. Ceteræ uero quattuor sedes
cōmunes sunt & dactyli & spōdei. Sunt tamē
notāda quæ i qnto spōdeū habēt. Brachia rer-
rarum porrexerat amphitrite: Siluarum lucos
circumspicit antiquarum / Cornua uelatarum
obuertimus antennarum.

Prima regula hexametri.

Neceſſe eſt numerum ſyllabarum carminis ha-
beri non computata ſyllaba quam ecchliſis
amoueri iubet. Tumq; ſi fuerint ſyllabæ decē
& ſeprem — II. erunt quinque — — . unus!
Quotq; ſyllabę decreſcunt ad tredecim uſque
tot decreſcunt — II. Succeduntq; — — ! ut a
primo ad ultimum. Panditur interea domus
omnipotētis olympi Luctātes uentos / tempe-
ſtatesq; ſonoras. a iiii

Secunda regula.

Habero nūmos decē & octo & æquato nume-
rum syllabarum cum nūmis/quotq; tibi supe-
rerūt nūmi/rot erūt. — —.Cateri uero. —II.

Tertia regula

Habero item nūmos duodecim/æquato cum
syllabis quot syllabæ supererūt/rot erūt. —II.
Cateri uero. — — .

Quarta regula

Bis cape extremos duos sed nō bis primum ī
primo/uel enumera simpliciter/a fine repeten-
do p̄icipiū & æqua cū syllabis & q sunt ante
finē cum eo fine. — II.sunt:Cateri uero qui re-
tro sunt. — —.

Quinta regula

Sumito quinq; extremas syllabas carminis &
ex his —II.unū/unūq; — —.confice.Ex om-
nibus uero syllabis quę sūt ante finge — —.
quattuor/quot syllabę extrabunt tot interiace-
bunt —II.

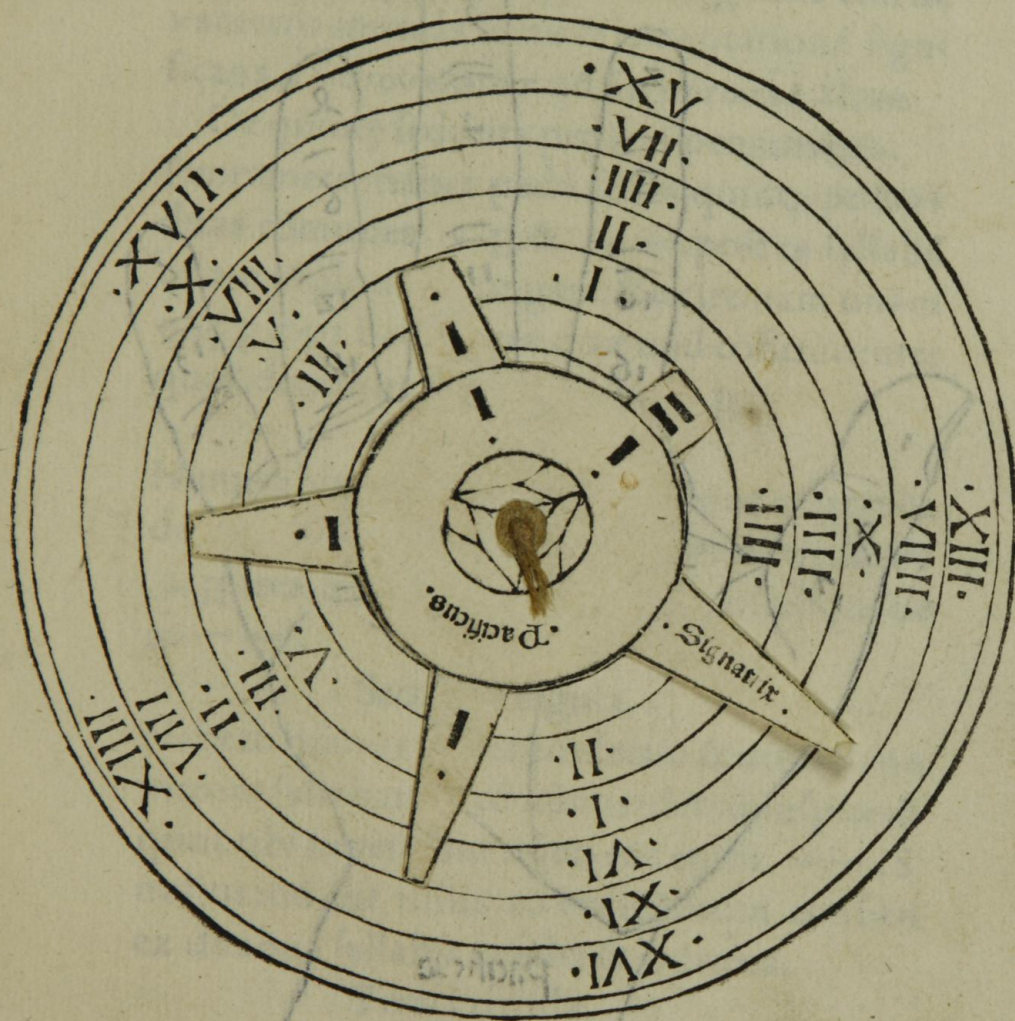
Sexta regula.

Simili modo ex oībus syllabis quæ sunt ante
fin ge — II.quattuor/quot syllabæ deerūt tot
interiacebunt — —.

Septima regula.

Pone radium maiorem rotæ ī numero cælato

æquali syllabis carminis/euestigio enim uide
bis quot sint —II."ot — — .quot longæ
sint "ot breues syllabæ.

Signat prima:sequēs protendit:tertia tardat:
quartaq; spondeus ē:quintaq; dactylus ē.

Octava regula.
 Aequa syllabas carminis cū digitis ut hi dicūt
 uersus.

Quīq; artus numera bis primos ne cape sed q
 Est modus atq; infra dactylus esse solet.

De pentametro.

p Entrimeter uersus uel quinaris dicitur
a quinque pedibus. Item elegiacus etiam he-
xametro iunctus luctu & lamentatione signi-
ficans α πότον ελεος qđ ē α πότον ē ε λέναν.

De quinque sedibus pedum in pentametro.

Pentameter habet pedum sedes quinque primas
duas communes — II. & — — . post quae syllabam
unam ut plurimum longam & extremam unam
que plōga habet: quae duae unum conficiunt: inter
quas duae sunt sedes semper — II.

Prima regula

Numerabis eius syllabas / si fuerint quattuor
decim — II. erunt quattuor. Si fuerint tredecim
— II. tres. Sin duodecim — II. duo: reliqui ue-
ro — — .

Secunda regula.

Habeto numeros quattuordecim & æquato nu-
merum syllabarum cum numeris / demum inspice / &
quot tibi supererunt numeri tot erunt — — . S.
nullus: non erit ullus: eo excepto: qui conficiuntur
ex duabus syllabis / media & extrema.

Tertia regula.

Habeto numeros decem / & æquato cum syllabis /

quot syllabæ supererunt rot erunt —II. Cate
ri uero — —.

Quarta regula.

Bis cape extremos duos in numero & bis pri
mum in primo & æqua cū syllabis / & qui sunt
ante finē sine eo fine nisi bis ibi pauseſſe —II.
sunt. Finis ipse si bis nō pausat / & q retro sunt
— —.sunt.

Quinta regula.

Ante supremam syllabam confice —II. duos
post iterum monosyllabam. Si ante quattuor
erunt syllabæ / duo — — .sunt: Si quinque. —II.
unus & — — .unus. Si sex duo — II.

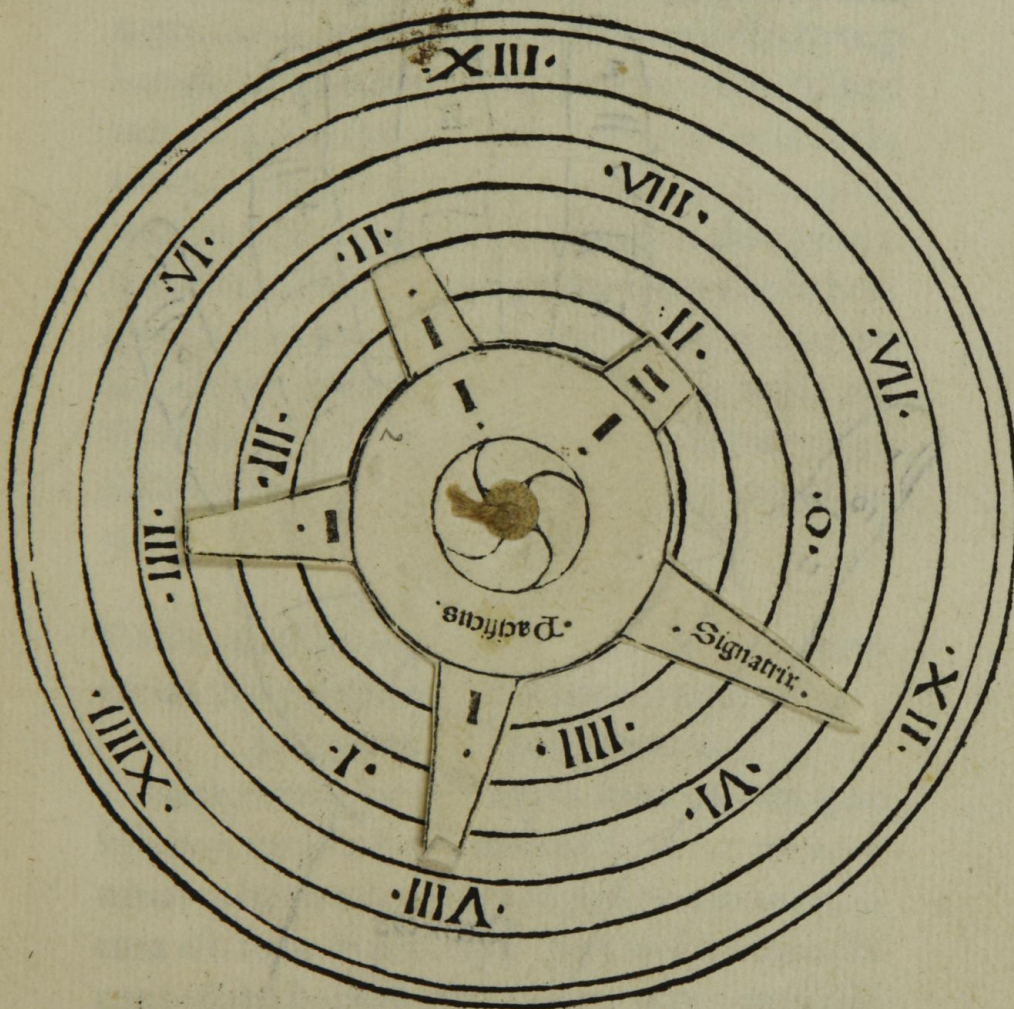
Sexta regula.

Item ante mediā monosyllabā ubi uox suspē
diſſinge — — .duos / & quot tibi syllabæ sup
sunt rot tibi sunt —II. Item finge —II. duos
quot deerunt syllabæ rot tibi erunt — — .sub
sequentes sedes duas —II. esse diximus.

Septima regula.

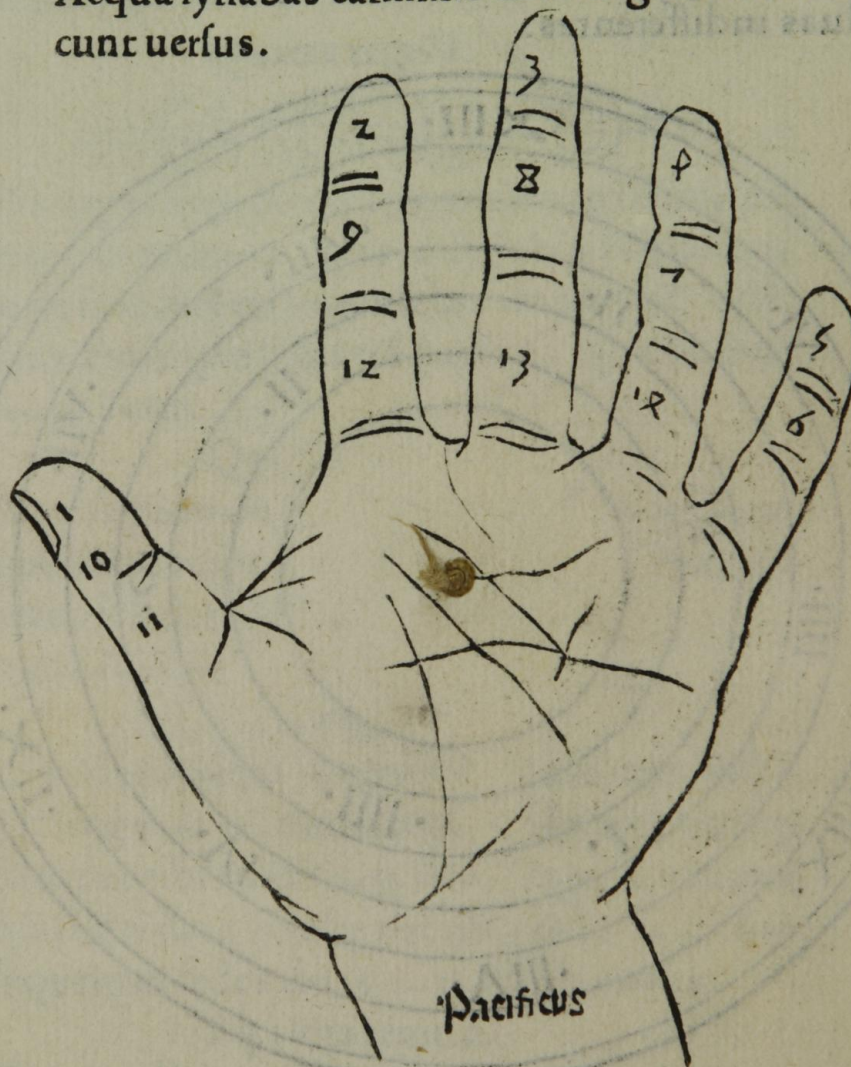
Pone radium maiorem rotæ sub calato nu
mero æquato syllabis tui carminis / tum eue

stigio enim uidebis q sint — II. & qui — — .
 quot longæ sint & quot breues syllabæ extra
 duas indifferentes.

Signat prima/sequēs protendit/tertia tardar:
 quartaq; spondeus est/quintaq; dactylus est.

Octaua regula.
 Aequa syllabas carminis cum digitis ut hi di-
 cunt uersus.

Extremos bis sume duos sine pollice primū.
 Dactylus est finis quicquid & ante fuit.

Que sit sedes cuiusq; pedis.

Elinquebat̃ uidēre certissimā cuiusq; pedis
sedē. Est igit̃ certa sedes — II. quinta: sexta
uero. — . ut diximus habita indifferente p
longa. In quattuor aut̃ p̃cedentibus si sunt
oēs. — II. seu spondei oēs nulla est sedis dubi
ratio. Verum si pmixti sunt/ cū hęc loca quat
tuor in hexametro/ in pentametro duo prima
inuadētis sint: accētus pnuntiatio/ diphthon
gus/ & maxime positura certissimā cuiusq; pe
dis sedem discernet ī plurimis. In secunda enī
& tertia. — II. syllaba nec longa syllaba nec po
situra quæ illā elōget esse pōt. quare de positu
ris dicendū est.

Quid sit positura

Positura est duarū plurium ue consonantium
cōiunctio p̃cedetē uocalem elongantium.

De generibus positarum.

Genera autem positarum sunt quinque quæ
sub hoc carmine cōtinentur. Stāt autem acro
nitusq; heret nec nauita stipat. Aut enim posi
tura est rota in principio primæ dictionis! &
tunc cū nil habeat quod elonget positura esse
non potest. non enim ulla breuis uocalis p̃e
cedit/ ut St. Aut est rota in fine dictionis: &

tunc elongat præcedentem uocalem: ut stant.
Aut est tota in medio dictionis: & tunc etiam
elongat ut acronitus. Aut ē pars in fine præce-
dentis dictionis & pars ī principio subsequen-
tis / & tunc simili modo elongat: ut tusq;. Aut
est tota in principio subsequētis dictionis / &
tunc ut plurimum nō elōgat: ut nauita stipat!
Sed marcus dixit romana stringis ī ora. Potes
ex hoc carmine colligere q̄ diphthōgus ē lon-
ga / nisi aliquādo sequente uocali: ut stant au.
Item q̄. m. cū sua uocali sequēte uocali cadat:
ut aut acronitus. Item habes .h. nō esse litterā
sed aspirationis notā: cū collisionem nō impe-
diat: ut ibi / q̄ heret. Itē q̄ uocalis uocali cōiun-
cta sub uno spiritu efficitur cōsona: ut nauita.

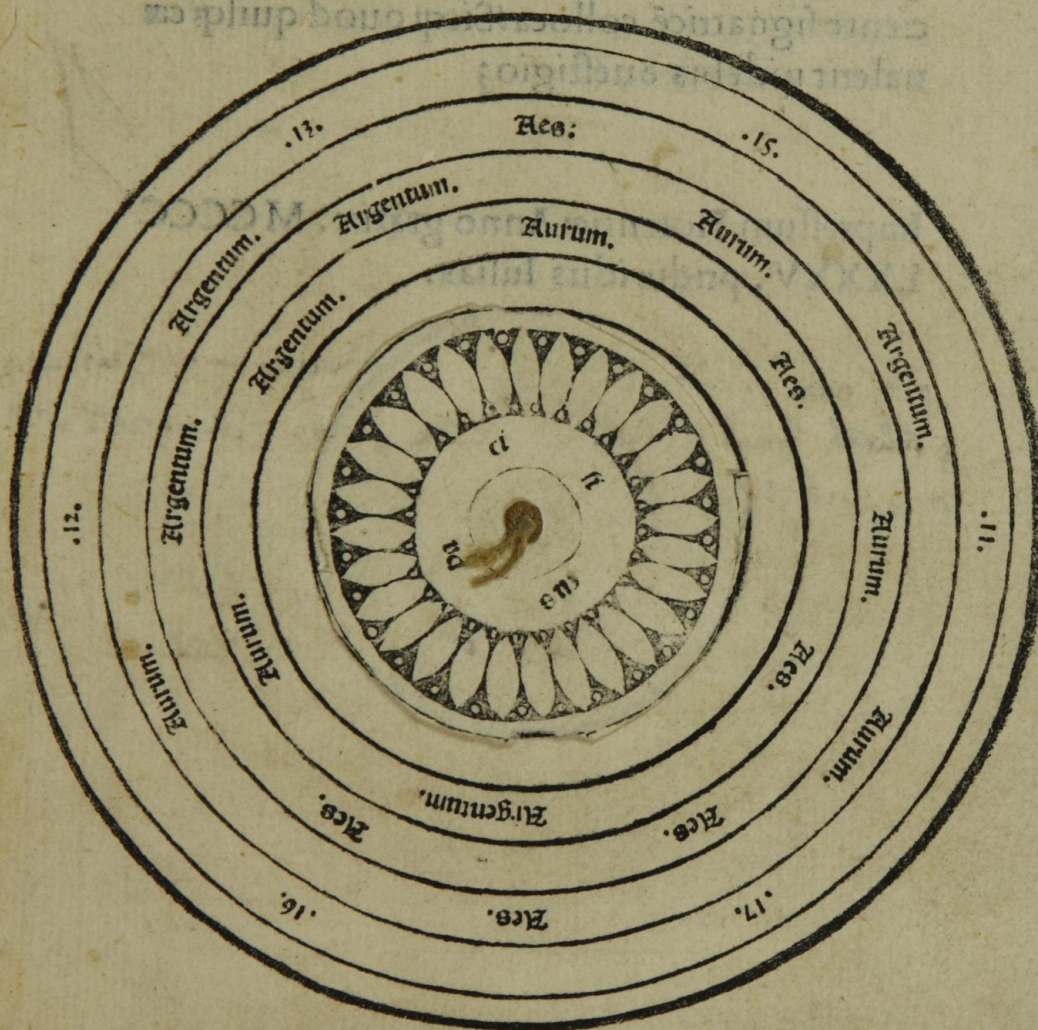
De liquidis.

Nota tamen q̄. l. & .r. cum liquecūt præceden-
tem uocalem breuem iunctæ cum muta imme-
diatē post nō elōgant. s. quoq; sæpe liquecit:
ut illud / Ibimus quesitum uerbū ne ipsi tenea-
mus. formido quid ago da uenus cōsiliū.

De duplis

Duplæ sunt .x. & .z. & .l. in medio duarum uo-
calium si consona conficiē.

Eiusdem Pacifici ad eundem Iacobum.
 Cum recū discubuisse uidi adolescētē aurū/ar
 gētū & æs ī mediū posuisse: iussitq; ab iis q; uel
 lent cēlari/ moxq; qđ q; cēlauerat indicauit.
 Hæc quoq; tres rerum cēlatores indicabit.

Dato primo numum unum: secundo duos

Impressum Florentiæ Anno gratiæ. MCCCC
LXXXV. pridie idus Iulias.

pst anco 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838.

Dato primo anni: secundo quos

848077

